

Mag. Branko Mayr, dipl.oec.,
pooblaščen revizor
davčni svetovalec društva davčnih svetovalcev
Predavatelj na GEA VSŠP

DAVČNI ZAVEZANCI

Pred nami je obdobje registracije davčnih zavezancev. Zavezanci se morajo registrirati do konca tega meseca. Tiste, ki so v preteklem letu presegli predpisani obseg prometa bo davčna uprava preko javnih medijev pozvala, da se registrirajo. To pa ne velja za kmete, ki so presegli mejni promet 1.500.000 SIT katastrskega dohodka. Evidenco teh zavezancev bo vzpostavila davčna uprava. Posebno vprašanje pa se postavlja pred zavezance, ki ne dosegajo predpisanih zneskov in zato niso zavezani k registraciji. Ti se lahko, če je to v njihovem interesu, prostovoljno odločijo za registracijo.

V nadaljevanju pojasnjujemo ključna vprašanja vezana na zavezanca.

KDO JE DAVČNI ZAVEZANEC?

Vsaka oseba (pravna ali fizična), ki kjerkoli neodvisno (*samostojno*) opravlja dejavnost

Kaj je samostojno opravljanje dejavnosti?

Davčni zavezanec opravlja dejavnost samostojno, če jo opravlja za svoj račun in na svojo odgovornost.

Kaj je dejavnost?

Pod dejavnostjo razumemo proizvodno, predelovalno, trgovsko in storitveno dejavnost, vključno s premogovniško, kmetijsko in poklicno dejavnostjo, kot tudi izkoriščanje premoženja-in premoženjskih pravic, ne-glede na namen ali rezultat opravljanja dejavnosti).

Kdo je davčni zavezanec?

Poenostavljeno lahko trdimo, da smo davčni zavezanci vsi državljani in pravne osebe, ki opravljajo samostojno dejavnost.

Fizična oseba, ki opravlja dejavnost deloma samostojno in deloma nesamostojno, je davčni zavezanec v delu, ki se nanaša na samostojno dejavnost.

Če državni organ in organizacija, organ lokalne skupnosti in druga oseba javnega prava, ki ni davčni zavezanec, opravlja kakšno dejavnost, postane davčni zavezanec za to dejavnost.

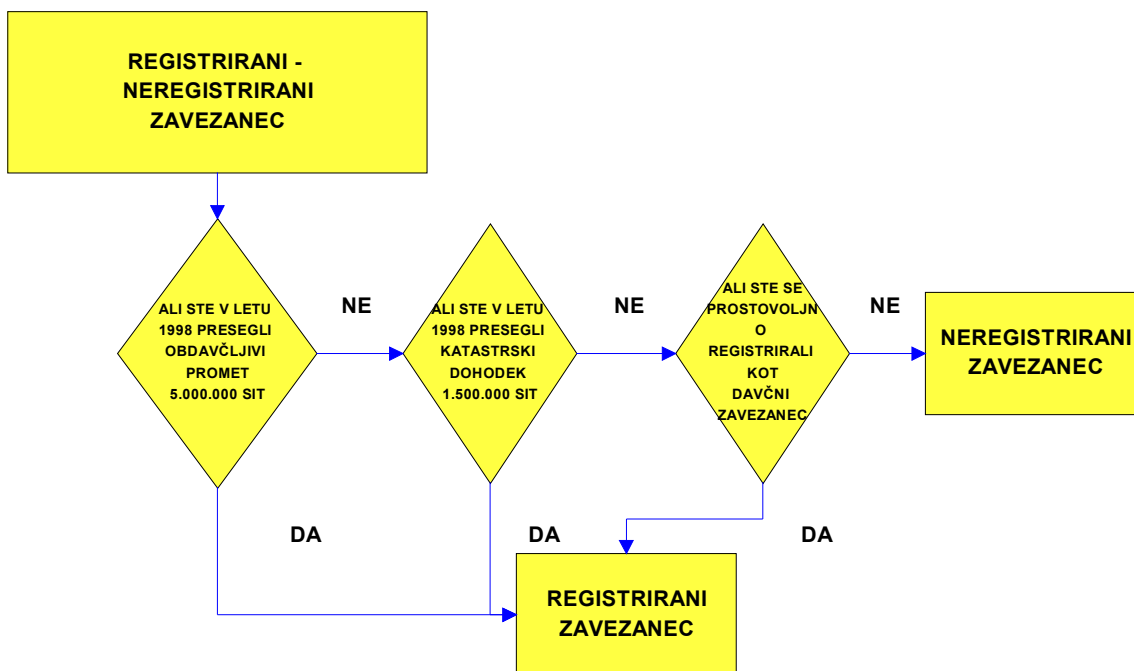
Davčni zavezanec je tudi združenje oseb, društvo, klub ter zveza društev, če opravlja obdavčljivo dejavnost. Če združenje oseb ni pravna oseba, mora v pogodbi o združitvi določiti enega člana združenja za davčnega zavezanca. Če s pogodbo ta oseba ni določena, jo določi davčni organ izmed članov združenja. Za davčne obveznosti združenja odgovarjajo člani združenja solidarno.

Davčni zavezanec je tudi poslovna enota tuje osebe. Poslovna enota je stalno mesto, v katerem se v celoti ali deloma opravlja dejavnost tuje osebe in primeroma vključuje: sedež uprave, podružnico, poslovalnico, tovarno, obrat, rudnik, kamnolom ali drug kraj, kjer se izkoriščajo naravna bogastva, gradbišče ali kraj, kjer se opravljajo gradbena

ali montažna dela, vsak drug prostor za opravljanje dejavnosti, ki se uporablja za industrijske, trgovinske ali poklicne namene, razen mesta neodvisnega agenta.

Pomembno je ločiti zavezanca, ki se registrirajo od zavezancev, ki se ne registrirajo. V spodnji sliki prikazujemo ključna vprašanja, ki vodijo k registraciji.

Slika 1: Zavezanec

Pričetek in prenehanje statusa zavezanca za DDV

Pravna ali fizična oseba lahko pridobi status zavezanca za DDV že s prvimi, navzven vidnimi aktivnostmi, ki so usmerjene na opravljanje dejavnosti. Te aktivnosti so npr. pripravljala dela, prva nabava blaga, nakup opreme ipd.

Status zavezanca se pridobi s prijavo za registracijo.

Status zavezanca za DDV preneha z zadnjimi aktivnostmi podjetja oziroma prenehanjem opravljanja dejavnosti.

Obdobje prenehanja ali začasne odjave dejavnosti ne vpliva na status zavezanca za DDV. Ne šteje se za prenehanje dejavnosti, če se ugotovi, da ima davčni zavezanec namen nadaljevati dejavnost oziroma v doglednem času ponovno pričeti z opravljanjem dejavnosti.

Promet pri povezanih osebah:

Če povezane osebe opravljajo promet blaga iste vrste oziroma promet storitev iste narave, se šteje za znesek za obvezno registracijo skupni znesek vrednosti opravljenega prometa povezanih oseb v zadnjih dvanajstih mesecih in sicer tako kot da bi ta promet dosegla vsaka povezana oseba zase.

Kdo ni davčni zavezanec?

Med davčne zavezance ne štejejo:

1. Državni organi in organizacije ter organi lokalnih skupnosti v okviru svojih pristojnosti,
2. Druge pravne osebe javnega prava v okviru javnih pooblastil na podlagi zakona.

Organizatorji iger

Ali so organizatorji iger s področja kulture, umetnosti, znanosti, izobraževanja, športnih, zabavnih prireditev, vključno z dejavnostjo organizatorjev teh storitev davčni zavezanci?

da

REGISTRACIJA DAVČNEGA ZAVEZANCA

Registracija davčnega zavezanca je pomembna. Nanjo se veže zaveza obračunavanja in plačevanja davka na dodano vrednost in pravica odštevanja vstopnega davka na dodano vrednost.

Kje in kdaj se registriramo?

Davčni zavezanec se registrira pri davčnem organu, ki izda vsaki registrirani osebi odločbo o vpisu zavezanosti za DDV v davčni register.

Vsaka oseba, ki prvič postane oziroma lahko postane davčni zavezanec, mora pri davčnem organu vložiti prijavo za registracijo najkasneje do **20. dne koledarskega meseca**, ki sledi mesecu, v katerem je opravila oziroma je verjetno, da bo opravila promet blaga oziroma storitev v višini, ki presega znesek 5.000.000 SIT¹, ki je opredeljen kot mejni znesek obvezne registracije.

Pri predstavniku gospodinjstva, ki opravlja dejavnost kmetijstva in gozdarstva, za katero se plačuje davek od dohodka po katastrskem dohodku kmetijskih in gozdnih zemljišč (kmetje) nastane obveza registracije, če skupni katastrski dohodek vseh članov gospodinjstva za zadnje koledarsko leto ne presega 1.500.000 tolarjev. Z gospodinjstvom je mišljena skupnost življenja, pridobivanja in trošenja sredstev. Za kmete, katerih katastrski dohodek gospodinjstva za zadnje leto presega znesek 1.500.000 tolarjev, določi zavezanost za DDV davčni organ po uradni dolžnosti do 1. aprila tekočega leta in postane davčni zavezanec s 1. aprilom tekočega leta.

Vsaka oseba, ki razpolaga z blagom, za katerega se po tem zakonu šteje, da promet blaga opravi davčni zavezanec v okviru opravljanja dejavnosti, mora pri davčnem organu vložiti prijavo za registracijo v 15 dneh od dneva, ko pridobi pravico do razpolaganja z blagom.

¹ Mejni znesek je v zakonu določen v višini 5.000.000 SIT in predstavlja vrednost opravljenega prometa blaga oziroma storitev v obdobju zadnjih 12 mesecev. V primeru, da ta vrednost ni presežena oziroma ni verjetno, da bo presežena oseba, ni davčni zavezanec po zakonu o DDV.

Prijava za registracijo

Davčni zavezanci se morajo prijaviti davčnemu organu, kjer so vpisani v davčni register in dati predpisane podatke zaradi vpisa v evidenco zavezancev za DDV. Prijava in podatki se predložijo na obrazcu **DDV - P**.

Odločba o registraciji

Davčni organ izda vsakemu davčnemu zavezancu odločbo o vpisu zavezanosti za DDV v davčni register. Pravna oziroma fizična oseba postane zavezanec za DDV z dnem, ki ga določi davčni organ v odločbi o vpisu v register. Davčni organ izda odločbo v 15 dneh po prejemu popolne vloge (prijave). Če davčni organ izda odločbo o vpisu zavezanosti za DDV na podlagi zahtevka malega zavezanca, je predlagatelj zahtevka zavezanec za DDV za obdobje najmanj 60 mesecev.

Posledice registracije

Z registracijo je davčni zavezanec dolžan obračunavati in plačevati DDV. Podvržen je nadzoru davčnih oblasti.

Davčni zavezanec je dolžan davčnemu organu sporočiti, kdaj se njegova dejavnost, zaradi katere je zavezan obračunavanju in plačevanju DDV prične, spremeni ali preneha.

Prostovoljna registracija

Osebe, ki niso zavezane k registraciji, lahko kadarkoli pristojnemu davčnemu organu predložijo zahtevek za začetek obračunavanja in plačevanja DDV. Davčni organ na podlagi prejetega zahtevka izda odločbo o vpisu zavezanosti za DDV za obdobje, ki ne sme biti krajše od 60 mesecev.

Neregistrirani davčni zavezanci

Neregistrirani davčni zavezanci ne smejo obračunavati DDV, na računih ne smejo izkazovati DDV, nimajo pravice do odbitka vstopnega DDV in ne vodijo knjigovodstva v skladu z zakonom o DDV.

Posebnosti veljajo za kmeta, ki ne postane registrirani davčni zavezanec².

Davčni register oseb, ki so ali ki lahko postanejo davčni zavezanci po zakonu o DDV

Davčni organ bo vzpostavil in vodil register oseb, ki so ali lahko postanejo davčni zavezanci po zakonu o DDV oziroma oseb, ki razpolagajo z blagom, za katerega se po zakonu do DDV šteje, da ga opravijo davčni zavezanci.

Davčni organ v okviru davčnega registra vzpostavi in vodi evidenco zavezancev za DDV.

² Kmet ima ob dobavi kmetijskih in gozdarskih pridelkov ter kmetijskih in gozdarskih storitev, ki so rezultat dejavnosti, za katero se plačuje davek od dohodka po katastrskem dohodku kmetijskih in gozdnih zemljišč, pravico do pavšalnega nadomestila vstopnega DDV. Pavšalno nadomestilo se prizna kmetom, ki opravijo opredeljeni promet blaga in storitev davčnim zavezancem. Davčni zavezanci, ki jim je bil opravljen promet blaga in storitev s strani kmetov, so dolžni plačilu za ta promet prišteti znesek pavšalnega nadomestila v višini 4% od odkupne vrednosti. Davčni zavezanci imajo pravico, da pavšalno nadomestilo odbijejo kot vstopni DDV. Kmetom se prizna pravica do pavšalnega nadomestila, če so predhodno pridobili dovoljenje davčnega organa.

PRENEHANJE REGISTRA

Registracija pa ni večna. Registracija preneha:

- Davčnemu zavezancu, ki v obdobju zadnjih 12 mesecev oziroma v zadnjem koledarskem letu ne dosega prometa v višini 5.000.000 SIT oziroma 1.500.000 SIT, lahko davčni organ na njegovo zahtevo izda odločbo o prenehanju registracije za DDV.
- Če davčni zavezanec preneha opravljati dejavnost davčni organ odloči o prenehanju registracije za DDV po uradni dolžnosti.

Pred prenehanjem registracije mora davčni zavezanec:

- obračunati in plačati DDV od vseh dobav do dneva odjave
- popisati zaloge blaga
- Od zalog blaga mora obračunati DDV, kot da gre za jemanje blaga za lastno rabo.

Davčni organ izda odločbo o prenehanju registracije po poravnavi davčnih obveznosti.

NEREGISTRIRANI DAVČNI ZAVEZANCI (MALI ZAVEZANCI)

Pogoji so prikazani spredaj, zato ne ponavljamo. Tukaj smo povzeli le napotil pri odločitvi ali se prostovoljno registrirati ali pa ne.

NAJPREJ PONOVI MO:

Mali zavezanec ni davčni zavezanec v smislu zakona o DDV, zato:

Biti mali zavezanec ali ne? To je vprašanje, na katerega ni lahko odgovoriti. Biti mali zavezanec ima svoje prednosti in slabosti.

PREDNOSTI	SLABOSTI
<p>KNJIGOVODSTVO:</p> <p><i>Mali davčni zavezanec ni dolžan zagotavljati podatkov in voditi evidenc, ki jih predpisuje zakon o DDV.</i></p> <p><i>Mali davčni zavezanec opravlja dejavnost. V sklopu opravljanja dejavnosti mora voditi poslovne knjige skladno s predpisi, ki obravnavajo vodenje poslovnih knjig za posamezno obliko organiziranosti (enostavno knjigovodstvo, dvostavno knjigovodstvo v smislu Slovenskih računovodskih standardov.</i></p> <p><i>Iz povedanega izhaja, da je prednost iskati le v delu dodatnih evidenc, ki so potrebne, da se zadosti potrebam zakona o DDV.</i></p>	<p>NI PRAVICE ODBITI VSTOPNI DAVEK</p> <p><i>To je ključna slabost. Pomeni, da so vse nabave malega zavezanca polno obdavčene in da vseh vstopnih davkov ne more odšteti. To je povsem normalno, saj tudi nima od česa (davčna obveza sploh ne nastopi, saj mali zavezanec ne obračunava DDV pri prodajah).</i></p> <p><i>Lastna cena davčnega zavezanca je stroškovno obremenjena tudi z DDV. V primeru, da prodaja svoje učinke registriranim zavezancem morajo biti prodajne cene kljub vstopnemu davku ustrezno nizke. Kupec ne more odšteti od svoje davčne obveznosti vstopnih davkov, ki jih je plačal mali davčni zavezanec. Zato je vprašljivo ali je lahko cena malega davčnega zavezanca konkurenčna ceni registriranega davčnega zavezanca, ki ima pravico od svoje davčne obveznosti odšteti vstopne davke.</i></p>

Možni dejavniki pri odločitvi je vprašanje, kje mali zavezanec kupuje in komu prodaja. V spodnji preglednici prikazujemo nekaj primerov:

NAKUPI	PRODAJE	ODLOČITEV
<i>pri malih zavezancih</i>	<i>malim zavezancem</i>	<i>ostanem mali zavezanec</i>
<i>pri malih zavezancih</i>	<i>registriranim zavezancem</i>	<i>presoja koristi</i>
<i>registriranih zavezancih</i>	<i>malim zavezancem</i>	<i>presoja koristi</i>
<i>registriranih zavezancih</i>	<i>registriranim zavezancem</i>	<i>registriram se kot zavezanec</i>

Pri presoji koristi se lahko med drugim upošteva tudi:

<i>POMEN VSTOPNEGA DDV V KALKULACIJI UČINKA</i>	<i>DELEŽ KUPCEV, KI SO REGISTRIRANI DAVČNI ZAVEZANCI</i>	<i>ODLOČITEV</i>
<i>VELIK</i>	<i>VELIK</i>	<i>REGISTRACIJA ZA DAVČNEGA ZAVEZANCA</i>
<i>VELIK</i>	<i>MALI</i>	<i>PRIMERJAVA KORISTI REGISTRACIJE S STROŠKI DODATNIH EVIDENC, VERJETNO JE SMISELNA REGISTRACIJA</i>
<i>MALI</i>	<i>VELIK</i>	<i>OSTANEM MALI ZAVEZANEC</i>
<i>MALI</i>	<i>MALI</i>	<i>OSTANEM MALI ZAVEZANEC</i>

Seveda so še drugi odločitveni dejavniki. Vsaki zavezanec mora samostojno in strokovno presoditi prednosti in slabosti, ter se na osnovi te presoje odločiti ali bo izkoristil pravico, da se registrira kot davčni zavezanec.

Upamo, da smo vam odločitev vsaj nekoliko olajšali.